

Jonas Sjöstedt: Sommartal 2018

Talare

Jonas Sjöstedt
Partiledare

Datum

26 augusti 2018

Plats

Umeå

Vänner, vänsterpartister, västerbottningar:

”Jag har lärt mig att människor kan glömma vad du sa, och glömma vad du gjorde, men människor glömmmer aldrig hur du fick dem att känna”. Det sa författaren och aktivisten Maya Angelou som skrev mycket om jämlikhet och som arbetade med Martin Luther King.

Den här valrörelsen förstår jag ännu bättre vad hon menar. Jämlikhet finns ju i Vänsterpartiets DNA, och har alltid gjort det, men inför det här valet har något hänt i Sverige, jag känner det tydligt. Jag känner att när jag pratar om jämlikhet så fäster det djupare, når ända fram, och det bästa av allt; Det kommer svar. Det kommer bekräftande blickar och erkännande tillbaka på ett nytt sätt. Det kommer samförstånd. Ett av mina finaste minnen den här sommaren var en ung kille som kom fram och visade sitt busskort och tackade mig för att han kunde ta bussen gratis i sommar - en av många reformer för jämlikhet som Vänsterpartiet drivit igenom i budgetförhandlingarna. Jag var glad hela dan efter det!

Vet ni, jag tror verkligen att det är insikten om hur ojämlikhet skadar vårt samhälle och längtan efter ett samhälle för alla som lyft Vänsterpartiet till de bästa opinionssiffrorna på 15 år. Två veckor kvar till valet, nu gäller det! Och det är på tiden!

...

För två veckor sen gjorde jag en vandring genom det nya klassamhälle som är Sverige 2018. Då gjorde jag och vår vice ordförande Nooshi Dadgostar en klassresa från ett av Sveriges fattigaste områden - Alby i Botkyrka - till Djursholm, ett av de allra rikaste.

Vi började med att träffa dem som drabbades när Socialdemokraterna i Botkyrka sålde ut deras hem till en riskkapitalist. Vi träffade en sjuksköterska som berättade hur hon och hennes arbetskamrater får springa allt fortare och att många flyr de tunga jobben i vården för att de inte orkar längre, och representanter för förskoleupproret som agerar mot nedskärningarna och stora barngrupper.

Till sist kom vi fram till Djursholm. Där finns de gigantiska villorna från förra sekelskiftet när arbetarklassen under industrialismen gav den tidens kapitalägare ekonomiska lyft, så att de kunde bygga dessa träpalats i lummiga trädgårdar, med plats för kokerska, chaufför och trädgårdsmästare. Trots att jag är Vänsterledare och är väl medveten om ojämlikheten var det som att stiga in i en annan värld. Idag är det några av Sveriges 187 miljardärer som bor där, många med egen tennisbana, brygga med lyxbåt, flera bilar på uppfarten och egen helikopterplatta.

Sverige har en stolt historia som världens mest jämlika land. Och de flesta av oss vill leva i ett ekonomiskt jämlikt samhälle, det visar undersökning efter undersökning. Därför är det många som blir överraskade när de får höra att vi är det land där inkomstskillnaderna har ökat snabbast de senaste tre decennierna. Och förmögenheternas fördelning är ännu mer

ojämlik än inkomsterna. Rikedomarna hos de där 187 miljardärerna motsvarar nästan halva Sveriges BNP. Vi säger – nu får det vara nog nu. ...

De senaste decenniernas stora vinnare är just villaägarna i Djursholm och andra platser där de rika dragit sig undan i sina ovanförskapsområden. Skattesystemet har riggats just för dem. De som har högst inkomster är samtidigt de största bidragstagarna! Det är de som gör de största ROT- och RUT-avdragen. Det är ingen hejd på hur det putsas och fejas och byggs om och till i de här kåkarna, på skattebetalarnas bekostnad.

Ju större och flottare hus du har desto mer har du tjänat på den politik som förts, av både borgerliga och socialdemokratiska regeringar. Så vitt jag vet är Sverige det enda land som har en skatt där du betalar lika mycket för en herrgård i Djursholm som för ett radhus i Lycksele. Vi har varken förmögenhetsskatt eller arvskatt och en mycket låg bolagsskatt.

Om vi fortsätter öka den ekonomiska ojämlikheten i den takt som skett kommer vi att passera USA:s inkomstskillnader någon gång under 2030-talet! Vi kan inte ha det så här om vi vill ha ett jämlikt samhälle! Det är just det som är Vänsterpartiets stora konflikt med såväl högern som med regeringen! ...

Vi har under den här mandatperioden lyckats driva igenom över 80 reformer som har gynnat dem med lägst inkomster, och tro mig; jag är så stolt över de reformerna som gör stor skillnad i många människors liv. Det är glasögon för barn, gratis medicin för barn, gratis besök på vårdcentralen för dem över 85, CSN-lån för körkort, ökat underhållsbidrag för ensamstående föräldrar, avdrag på fackavgiften och tio extra årliga miljarder till välfärden. Men - när det har handlat om att höja skatten för de rika, skatt på förmögenheter, arv och stora bolag, då har det varit tvärnej från den socialdemokratiskt ledda regeringen.

Jag undrar ibland vad det är för klassresa som Stefan Löfven är ute på? Han har ju sagt att han står i mitten och inte vill välja mellan höger och vänster. Vi i Vänsterpartiet tvekar inte om vad vi vill. Vi har drivit igenom reformer för tandvård, äldrevård, skola och satsat på förlossningsvården och kvinnojourerna. Vi har en politik som verkligen gör vanliga människors liv bättre. Och vi har bara börjat! Nu vill vi införa ett ordentligt högkostnadskydd i tandvården. Alla ska ha råd att laga sina tänder! Vi ska tvinga ner bankernas hutlösa räntor som skinnar vanliga bolånekunder. Och vi vill satsa 10 miljarder på att höja lönerna för alla kvinnor som sliter i välfärden.

Det får vara slut på rean på kvinnors arbete!

...

Det kan bli komplicerat efter valet, men då är det ännu viktigare att kunna hålla kursen. Vi vet att vi vill ha en Vänsterregering! Jag och Nooshi Dadgostar gjorde alltså vår klassresa, längs en tunnelbanelinje i Stockholm. Den hade kunnat göras i många svenska städer.

Men Stefan Löfven verkar göra mer som Orup i den kända låten: ”Från Djursholm till Danvikstull, via Broarna i Gamla stan, har jag irrat runt i tusen mörka dar.”

Det duger inte att irra Stefan Löfven... häng på oss i Vänsterpartiet som har

både karta och kompass för ett jämlikt Sverige! ...

En av Sveriges, och Umeås, finaste artister Annika Norlin gav i våras ut ep:n "Arktiska oceanen" om klimatförändringen. Titelspåret handlar om hur två personer och en massa djur flyr norrut på älven i en ark av "trä och marmor" och en textrad lyder "jag går ut och häller vattenglas när allt redan brinner". Den låten är alltså skriven f ö r e sommaren 2018!

Annika Norlin har berättat att det fanns en tanke om att det är bra att få ut de här låtarna medan det fortfarande är valår, "även om de inte är jättepolitiska, utan mer baserade på känslor och historier." Hon påpekar att hon inte är någon klimatexpert. Det är bara baserat på ett slags isande ångestkänsla, säger hon.

Tack Annika Norlin för dina sånger, och vi är många som lyssnar och som delar din oro! Särskilt efter den här sommaren med de stora skogsbränderna i Gävle, Jämtland, Dalarna och Västernorrland. Och dessförinnan den svåra torkan som gjort att bönderna inte får tillräckliga skördar, utan desperat fått jaga foder till djuren, annars måste de nödslaktas. Det har också varit stora skogsbränder och värmerekord i andra länder, i Grekland, i USA, i Japan, i Portugal och i Kanada.

För oss i Vänsterpartiet är klimatet en avgörande ödesfråga, och vi är stolta för att Naturskyddsföreningen har gett oss en grön förstaplacering - Det är vi som har den mest ambitiösa miljöpolitiken i riksdagen! ...

Det finns något mycket viktigt som skiljer oss från andra när det gäller hur vi ser på klimatförändringen och vad som måste göras. Författaren och kulturjournalisten Therese Uddenfeldt skriver " För att på riktigt fatta allvaret i vår situation måste vi alla bli påmindas om något så grundläggande som vår arts gränser". Och så är det! Men Vänsterpartiet tror inte att klimatet går att rädda bara genom att var och en viker kartonger, köper elcykel eller att en vanlig familj avstår från att åka på en utlandsresa.

För oss är även klimatet i grunden en fråga om jämlikhet. Alla måste vi bidra till förändringen - men ansvaret ska fördelas rättvist. Vi ska sätta de hårdaste förändringskraven på de stora fossilbolagen och på den lilla rika elit som ständigt flyger kors och tvärs över jorden, på de rika villaägarna i Djursholm och Båstad som fyller sina pooler trots vattenbristen och tar helikopter till skärgårdspartyt, ja på det lilla rika fåtal som gör så enorma klimatavtryck med

sina uppsvullna fötter. Det är de som släpper ut mest och tär mest på jordens resurser, som måste ändra sin livsstil mest.

...

Det finns ändå något hoppfullt att säga om brändernas svenska sommar - att den också visade något annat- att solidariteten, sammanhållningen och ja faktiskt, det vardagliga hjältemodet, lever. På alla platser som drabbades av bränderna ställde både extrapersonal och frivilliga upp och jobbade dygn efter dygn vid varandras sida. Jag har sett det själv. När jag var i Malung kom partikamrater till våra aktiviteter direkt från arbetet i skogen med att stoppa bränderna! Medan piloter och brandmän försökte släcka hjälpte frivilliga till med mat och dricka, kexchoklad, snus, medicin, filter, frukt, allt som kunde behövas. De där vardagshjältarna, det kan vara vi själva. Vi som stöttar, samarbetar, håller ihop. Det nödvändiga kittet i ett jämlikt samhälle.

Kristersson och hans höger pratar så ofta de kan om det lönsamma arbetet. För ett par år sedan kom Svenskt näringsliv med en rapport där de pekade ut filosofi och humaniora som olönsamma utbildningar, och menade att det enbart var utbildningar som snabbt gav jobb som samhället borde satsa skattemedel på. Vi i vänstern tycker självklart att alla ska bidra efter förmåga, och att det är viktigt med arbete, både för ens egen skull och för samhällets. I vårt samhälle är det möjligt att skapa ett hållbart arbetsliv där alla är med och bidrar. Men vänstern har aldrig handlat om enbart arbete. Det finns en frihetlig vänster som ofta glöms bort. Vi har större visioner än att vi enbart ska lönearbeta och konsumera för att hjulen ska snurra!

Vänsterns vision handlar om att bygga ett samhälle där arbete, vila, lek och utveckling är i balans, och där alla har möjlighet och tid att tänka - och studera vidare! Även om man kommer från en bakgrund utan högutbildade föräldrar och pengar på banken ska man kunna plugga vidare - om man vill. Vi har helt enkelt ett bildningsideal som går bortom det kortsiktigt lönsamma!

... Därför lanserar Vänsterpartiet idag tre förslag, värda över en miljard, som ska göra det lättare för alla att klara sin utbildning.

Även studenter ska kunna ta semester och vila några veckor på sommaren istället för att flänga mellan extrajobb och oroa sig för hur det ska gå ihop. Alla

studenter vet att när studiemedlet är slut har lönen ännu inte kommit.

Vi vill överlappa det där jobbiga glappet i ekonomin genom att införa ett semestertillägg. För varje 10 veckor studiemedel som söks, blir det en veckas studiebidrag i juni.

Vi vill också öka studenters trygghet genom extra pengar till studentkårerna, och underlätta för dem som har det tufft att betala tillbaka studielånet.

I ett jämlikt samhälle ska alla som vill kunna studera på universitet. Du ska inte behöva ha varken rika föräldrar eller fjärlar i magen för räkningarna. Bildning och kultur är inte bara för några få - utan för alla! Så ser vårt samhälle ut!

...

För Vänsterpartiet är en av de allra viktigaste framtidsfrågorna 6-timmars arbetsdag. ”Ett väl utfört arbete ger en inre tillfredsställelse och är den grund varpå samhället vilar.” Det säger Karl-Bertil Jonsson i Tage Danielssons och Per Åhlins underbara saga, som kan få stå som symbol för den syn på arbete som har varit rådande i Sverige under mycket lång tid. Så sent som i början av 1980-talet ansåg åtta av tio svenskar att arbete var viktigare än fritid för att ge livet mening. Sedan dess har dock bilden börjat förändras. I slutet av 1990-talet var det fem av tio svenskar som valde arbete före fritid. Och de senaste årens SOM-undersökningar visar samma trend. Arbetets vikt för upplevelsen av livskvalitet minskar drastiskt.

Vänsterpartiet menar att de rikedomar vi gemensamt arbetar ihop, inte ska tas ut av ett litet fåtal i vinst, utan av oss alla i ökad tid och möjlighet att leva rikare liv. Att kunna vara med familjen, lära sig ett nytt språk, eller att bara sitta vid älven med en kopp kaffe i solnedgången och fundera över existensen och meningen med livet. När den borgerliga tankesmedjan Timbro hyllar det ”fria arbetslivet, där vi kan skraddarsy våra karriärer”, menar de något helt annat. Miljoner har fått sin trygghet sönderslagen genom gigeconomins frilansande, timanställningar projektanställningar, allmänna visstider, sms-jobb och bemanningsföretag.

Jobbstressen och osäkerheten sprider sig idag långt in i medelklassen. Författaren Per Svensson skrev nyligen i Dagens Nyheter att medelklassen inte

har något liv, bara ett arbetsliv. Samma sak skriver fackförbundet Unionens ordförande och presenterar höga siffror över de privata tjänstemännens övertidsarbete. Allt för många blir sjuka av stress och någon vaknar en dag och minns inte längre var hon jobbar.

Mina vänner, det är hög tid för en ny stor arbetstidsreform. 1970 kom lagen om 40-timmars arbetsvecka. Sedan dess har produktiviteten inom arbetslivet fördubblats, utan att det har haft någon som helst effekt på hur många timmar vi jobbar. Sverige är rikare än någonsin. Storföretagens rapporter visar på rekordvinster. När automatiseringen och digitalisering fortsätter kommer det att påverka vårt samhälle i grunden. Här har vi ett val. Vi kan välja en arbetsmarknad där vinsterna från teknikens utveckling hamnar i aktieägarnas fickor, medan de anställda får fortsätta stressa och slita ut sig. Eller så väljer vi en arbetsmarknad där vi delar på vinsterna och kortar arbetstiden. En arbetsmarknad där vi får mer tid att leva. Det borde vara en självklar utveckling.

Åtta timmars arbetsdag är en 100 år gammal idé, sex timmars arbetsdag är framtiden. Under nästa mandatperiod bör beslutet tas om en första förkortning av normalarbetstiden. ...

Den norske filosofen Thomas Hylland Eriksen har skrivit: ”Konkurrens fungerar stimulerande på självbilden och livsglädjen så länge du vinner, men när du förlorar behöver du något annat, till exempel medmänsklighet.”

Det sägs ofta att vi lever i ett tävlingssamhälle, där några visserligen kan fara illa av hård konkurrens, men där det ändå är den bäste som vinner. Att det pågår en renhårig tävling där

flit och begåvning lönar sig.

Vänsterpartiet ifrågasätter om det ens är en tävling med lika regler för alla i samhället! Finns det något man avskyr mer än fusk, doping eller en uppgjord match? Men precis så ser det ut i samhället idag. Matchen är uppgjord och motståndaren är dopad upp över öronen med pengar!

Från vårt perspektiv är det ju några som startar betydligt längre fram i loppet än andra!

Vänsterpartiet vet att jämlikhet bygger bättre samhällen, att jämlikhet och verkliga livschanser för alla hänger ihop. Jämlikhet ger mer trygghet, mer kreativitet, mindre psykisk ohälsa, mindre kriminalitet. I slutändan också många fler vinnare, som vinner över de negativa förväntningarna och vågar överträffa sig själva.

En reform som jag är särskilt stolt över att vi fått igenom i budgetförhandlingarna är det vi kallar Rättvisemiljarderna. En tio-årig mångmiljardsatsning på bruksorter, glesbygdskommuner, stadsdelar och förorter - för att rusta upp slitna skolor, satsa på fritidsgårdar eller anställa fler i förskolan och hemtjänsten. I Vänsterpartiets Sverige lämnas ingen del av landet efter.

...

Nu är det bara två veckor kvar till valet. Och mina vänner, det står så mycket på spel. Det handlar om vilket land vi ska vara. Vi ser ett alltmer oblygt flirtande mellan högern och SD. Moderaterna är beredda att ta makten med SDs stöd, det skulle ge ett rasistiskt parti inflytande över varje viktigt beslut som en sådan regering tar. Och de har mycket gemensamt: de vill ha lönesänkningar, de vill privatisera flera av våra skolor och vårdcentraler och de är för enorma skattesänkningar till dem som redan har mest - vilket innebär stora nedskärningar i skolan, i sjukvården och äldreomsorgen. De har alltid udden riktad mot dem som flytt eller som har sina rötter i andra länder. Det skulle inte bara leda till ett mer ojämlikt samhälle. Det skulle påverka själva stämningen i vårt samhälle och hur vi ser på varandra. Det sista jag önskar det här fina landet är att det ska styras av Kristerssons kalla högerpolitik och Åkessons rasism! ...

Det får inte ske! Det behöver inte ske. Det som många trodde skulle bli högerns och SDs val kan bli vänsterns val. Och vi kan välja en helt annan väg, solidaritetens och gemenskapens väg. Vägen till ett samhälle för alla, inte bara de rikaste. Det finns ett enda riksdagsparti som har en politik för jämlikhet och som inte tvekar om att vad som krävs för att faktiskt genomföra den.

Rösta på Vänsterpartiet den 9 september!

Taggar

2010-tal, 2018, Man, Politiska tal, Sommartal, Vänsterpartiet

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jonas-sjostedt-sommartal-2018>